Valtioneuvoston kanslia	MINVA	VNEUS2016-00689
VNEUS Siivola Heli(VNK)	09.11.2016	

Viite

Asia

Yleisten asioiden neuvosto ml. koheesioasiat 15.-16.11.2016

Suomea edustaa kokouksessa valtiosihteeri Samuli Virtanen.

Kokouksen pääaiheena on monivuotisen rahoituskehyksen 2014–2020 väliarviointi, josta keskustellaan myös lounaalla. Suomi katsoo, että EU:n rahoituskehyksen painopistettä on siirrettävä asteittain vahvemmin tukemaan talouskasvua, työllisyyttä ja osaamista. Lisäksi tulee huolehtia, että rahoituksen painopisteet vastaavat entistä paremmin ajankohtaisia tarpeita (erityisesti muuttoliikkeen hallinta).

Suomi painottaa varojen käytön vaikuttavuutta ja pohjautumista realistisille tarpeille. Lisärahoitusesityksiä arvioitaessa tulee aina selvittää mahdollisimman pitkälle rahoituksen uudelleenkohdentamisen mahdollisuudet ja huolehtia siitä, että lisärahoitus toteutetaan rahoituskehyksen kokonaistasoa kasvattamatta.

Rahoituskehyksen sisällä on oltava mahdollisuus vastata joustavasti ja tehokkaasti ennakoimattomiin haasteisiin ja menoihin. Ensisijaisena periaatteena tulee tämän osalta olla, että otsakkeisiin sisältyy riittävä marginaali, jolla turvataan budjetin kyky vastata ennakoimattomiin menoihin rahoituskehyksissä sovittujen kattojen puitteissa. Tarvittaessa ja harkinnan mukaan voidaan ottaa käyttöön myös muita voimassaolevia nykyisen rahoituskehyksen mukaisia joustoelementtejä. Joustavuuden lisääminen nyt esitetyillä uusilla toimilla ei saa merkitä huomattavia lisärahoitusvaatimuksia jäsenmaille. Suomi pitää ongelmallisena komission ehdotuksessa kehyksen ulkopuolisten hätäapuvarauksen ja joustovälineen koon kasvattamista. Suomen näkemyksen mukaan kehyksen ulkopuolisten erityisvälineiden maksut tulee sisällyttää maksukattoon.

Suomi tukee puheenjohtajan näkemystä siitä, että väliarviosta tehtäviä päätöksiä ei tulisi linkittää neuvotteluihin vuoden 2017 talousarviosta. Suomi tarkastelee komission esityksiä osana rahoituskehyksen väliarvion kokonaisuutta. Suomen lopulliset kannat muodostetaan lopullisen kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaisetu huomioiden.

Suomelle erityisen tärkeä aihe on myös oikeusvaltioperiaatteesta käytävä keskustelu. On tärkeää, että neuvosto ja jäsenvaltiot sitoutuvat tarkastelemaan säännöllisesti oikeusvaltioperiaatteen toteutumista unionissa. Vuoropuhelun yleisiä periaatteiden, kuten objektiivisuuden, syrjimättömyyden ja kaikkien jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun noudattaminen on keskeistä. Neuvostossa käytävää vuoropuhelua tulee kehittää ja se tulee vakiinnuttaa säännönmukaiseksi kaikki jäsenvaltiot kattavaksi menettelyksi oikeusvaltioperiaatteen ja muiden yhteisten arvojen kunnioittamisen jatkuvaksi seurannaksi.

Neuvoston asialistalla on myös joulukuun Eurooppa-neuvoston valmistelu (selityksin varustettu esityslistaehdotus) ja lokakuun Eurooppa-neuvoston seuranta. Lisäksi komissio esittelee neuvostolle vuoden 2017 työohjelmansa ja puheenjohtaja informoi neuvostoa työohjelman pohjalta ensimmäistä kertaa laadittavan toimielinten yhteisen julistuksen valmistelusta. Asialistalla on myös Eurooppalainen ohjausjakso 2017 (etenemissuunnitelman esittely).

Toisena kokouspäivänä neuvosto käsittelee koheesiopolitiikkaa. Neuvostolle annetaan tilannekatsaus Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annetun yleisasetuksen muuttamisesta. Lisäksi neuvosto keskustelee koheesiopolitiikan ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuloksista 2007–2013 ja uudistuksista 2014–2020.

Asialista:

A. TIISTAI 15. MARRASKUUTA 2016 (klo 14.30)

– Esityslistan hyväksyminen

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

- (mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen

– **Monivuotisen rahoituskehyksen** 2014–2020 väliarviointi/tarkistus 5
= Tilannekatsaus

Muut kuin lainsäädäntöasiat

– A-kohtien luettelon hyväksyminen

– **Päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot, jotka Euroopan parlamentti hyväksyi** istuntojaksollaan Strasbourgissa 24.–27. lokakuuta 2016 11

– 15.–16. joulukuuta 2016 pidettävän **Eurooppa-neuvoston kokouksen valmistelu** 14
= Selityksin varustettu esityslistaehdotus

– **Eurooppa-neuvoston jatkotoimet** 16

– Lainsäädäntötyön suunnittelu 18
– Komission työohjelma 2017
= Komissio esittelee

– Yhteinen julistus toimielinten välisestä ohjelmasuunnittelusta
= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

– **Oikeusvaltioperiaate** – mekanismin arviointi 29
= Keskustelu

– **Eurooppalainen ohjausjakso 2017** 34
– Etenemissuunnitelma
= Puheenjohtajavaltio ja tuleva puheenjohtajavaltio esittelevät

– Muut asiat

B. KESKIVIIKKO 16. MARRASKUUTA 2016 (klo 10.00)
KOHEESIOPOLITIIKKA

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

– **Yleisiä säännöksiä koskevan asetuksen** (asetus (EU) N:o 1303/2013) muuttaminen 37
= Tilannekatsaus – puheenjohtajavaltio tiedottaa

Muut kuin lainsäädäntöasiat

– **Koheesiopolitiikka sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastot**: tulokset ja uudet osatekijät 41
= Keskustelu

= Neuvoston päätelmien hyväksyminen

– Muut asiat

Valtiovarainministeriö PERUSMUISTIO VM2016-00635

BO Kulmala Vesa(VM) 08.11.2016

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016; Monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointi/tarkistus - tilannekatsaus

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 15.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission tiedonanto monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinniksi ”Tuloksiin keskittyvä EU:n talousarvio” (COM (2016) 603 final) julkaistiin 14.9.2016.

Monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointi-esitys esiteltiin yleisten asioiden neuvostossa 20.9. ja käytiin ensimmäinen keskustelu 18.10.

Nyt 15.11. kokouksessa käydään keskustelua puheenjohtajan laatiman viimeisimmän kompromissiesityksen pohjalta.

Komission tavoitteena on saada väliarviosta yhteisymmärrys ja siihen liittyvät lainsäädäntöesitykset hyväksytyiksi vuoden 2016 loppuun mennessä. Varainhoito- ja sektorirahastokohtaisiin asetuksiin liittyvät muutosesitykset olisi tarkoitus saada voimaan vuoden 2018 alusta.

Suomen kanta

Suomen kannat komission tiedonantoon rahoituskehyksen väliarvioinniksi on vahvistettu E-jatkokirjeessä EJ 19/2016 vp.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti EU:n rahoituskehyksen painopistettä on siirrettävä asteittain vahvemmin tukemaan talouskasvua, työllisyyttä ja osaamista. Lisäysehdotusten osalta tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota Suomen mahdollisuuksiin hyödyntää nyt ehdotettua lisärahoitusta.

Lisäksi tulee huolehtia, että rahoituksen painopisteet vastaavat entistä paremmin ajankohtaisia tarpeita. Muuttoliike ja pakolaiskriisi ovat suuria haasteita, joihin vastaaminen edellyttää EU-tason rahoitustoimia. Komission esittämistä lisäesityksistä muuttoliikkeen hallitsemiseksi Suomi korostaa erityisesti maakohtaisten kumppanuussopimusten merkitystä.

Suomi painottaa varojen käytön vaikuttavuutta ja pohjautumista realistisille tarpeille arvioitaessa lisärahoitusesityksiä.

Suomen mukaan lisärahoitusesityksessä tulee aina selvittää mahdollisimman pitkälle rahoituksen uudelleenkohdentamisen mahdollisuudet ja huolehtia siitä, että lisärahoitus toteutetaan rahoituskehyksen kokonaistasoa kasvattamatta.

Suomen näkemyksen mukaan on selvää, että rahoituskehyksen sisällä on oltava mahdollisuus vastata joustavasti ja tehokkaasti ennakoimattomiin haasteisiin ja menoihin. Ensisijaisena periaatteena tulee tämän osalta olla, että otsakkeisiin sisältyy riittävä marginaali, jolla turvataan budjetin kyky vastata ennakoimattomiin menoihin rahoituskehyksissä sovittujen kattojen puitteissa. Tarvittaessa ja harkinnan mukaan voidaan ottaa käyttöön myös muita voimassaolevia nykyisen rahoituskehyksen mukaisia joustoelementtejä.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti on huolehdittava, että Suomen nettomaksuosuus on kohtuullinen ja oikeudenmukainen. Tämän vuoksi valtioneuvosto pitää keskeisenä, että joustavuuden lisääminen nyt esitetyillä uusilla toimilla ei saa merkitä huomattavia lisärahoitusvaatimuksia jäsenmaille. Valtioneuvosto ei siksi tue komission esitystä uuden kehyksen ulkopuolisen erityisvälineen, Euroopan unionin kriisivaraus, luomiseksi erityisesti sen rahoituskapasiteetin osalta. Valtioneuvosto pitää myös ongelmallisena komission ehdotuksessa kehyksen ulkopuolisten hätäapuvarauksen ja joustovälineen koon kasvattamista.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan joka tapauksessa edellä mainittujen kehyksen ulkopuolisten erityisvälineiden maksut tulee sisällyttää maksukattoon.

Lisäksi valtioneuvosto täsmentää kantaansa seuraavien seikkojen osalta.

- Valtioneuvosto katsoo, että kysymys erityisvälineiden maksujen käsittelystä joko kehyksen ulkopuolella tai sisäpuolella liittyy rahoituskehysasetukseen ja edellyttää yksimielistä päätöstä neuvostossa.

- Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen aikaistaa vuonna 2014 tehdyn ennakoimattomien menojen liikkumavaran käyttöönoton hyvitys vuodelle 2017 aiemman sovitun 2018–2020 sijaan tämän kuitenkaan muuttamatta edellä esitettyä kantaa erityisvälineiden maksujen käsittelystä.

Suomi tukee puheenjohtajan näkemystä siitä, että väliarviosta tehtäviä päätöksiä ei tulisi linkittää neuvotteluihin vuoden 2017 talousarviosta.

Suomi tarkastelee komission esityksiä osana rahoituskehyksen väliarvion kokonaisuutta. Suomen lopulliset kannat muodostetaan lopullisen kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaisetu huomioiden.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston puheenjohtajavaltio on valmistellut kolmannen kompromissiesityksen, josta keskusteltiin myös Coreper II- kokouksessa 9.11. Aiempia esityksiä, jotka eivät vielä saaneet jäsenmaiden tukea, on käsitelty niin puheenjohtajat ystävät –ryhmässä kuin Coreperissakin. Kolmannessa kompromissiesityksessä pyritään yhdistämään ja sovittamaan jäsenmaiden keskusteluissa esiin nostamat näkökannat komission tiedonantoon ja siihen sisältyviin ehdotuksiin.

Tässä vaiheessa ei ole vielä tiedossa saadaanko puheenjohtajalta yleisten asioiden neuvostoon vielä päivitetty neljäs kompromissiesitys.

Puheenjohtajan kolmas kompromissiehdotus 8.11.

Puheenjohtajan kolmannen kompromissiesityksen pääkohdat ovat seuraavat:

- ehdotetaan hylättävän komission ehdotus uudesta erityisvälineestä Euroopan Unionin kriisireserviksi
- Ehdotetaan säilytettävän nykytila rahoituskehysten ulkopuolisten erityisvälineiden maksujen käsittelystä maksukattojen osalta eikä yleisellä tasolla määritellä niitä kehyksen ylä- tai alapuolelle
- Ehdotetaan, että vuoden 2014 ennakoimattomiin menoihin varatun liikkumavaran käyttöönottopäätöksen osalta hyvitetään noin 2,8 miljardia
- Jäljelle jäävä erityisvälineiden käyttöönottoon liittyvän määrän, noin 350 miljoonaa euroa, osalta esitetään, että päätöstä sen hyvittämisestä ei tässä vaiheessa tehdä, ja muokataan ko päätöstä 2015/435 siten, että ei ennakoida millään tavoin tämänä määrän hyvittämiseen liittyvää tulevaa päätöstä.
- Ehdotetaan yhä vähäisesti nostettavan hätäapuvarauksen ja joustovälineen enimmäismääriä (hätäapuvarauksen 270 miljoonasta 300 miljoonaan euroon ja joustovälineen 500 miljoonasta 550 miljoonaan euroon)
- Ehdotetaan sitoumusten kokonaisliikkumavaran laajentamista myös muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen liittyviin toimiin sekä ajallisen rajoituksen (voimassa vain vuoteen 2017 asti) poistamista
- Ehdotetaan maksujen kokonaisliikkumavaran osalta niiden enimmäismäärille nykyistä korkeampia kattoja vuosina 2019–2020 (komission esityksessä esitetään, että kattoja ei olisi lainkaan)
- Ehdotetaan olemassa olevien erityisvälineiden välillä varojen uudelleenjärjestelyä siten, että solidaarisuusrahaston vuoden n-1, joita ei oteta käyttöön vuonna n ja globalisaatiorahaston vuoden n aikana käyttämättömät sitoumukset siirretään joustovälineelle vuodelle n+1 (nykyisesti solidaarisuusrahaston sitoumukset siirtyvät vuodelle n+1 rahaston sisällä; globalisaatiorahaston osalta sitoumuksia ei nykysäännöin voi siirtää vuodelle n+1)
- Lisäysehdotusten määrää ehdotetaan leikattavaksi lisää, samoin otetaan aiempaan enemmän käyttöön uudelleenkohdennuksia. Alkuperäisessä esityksessä lisäysten kokonaissumma oli noin 6,3 miljardia, pj:n kolmannessa kompromississa 5,7 miljardia, josta 745 miljoonaa katettaisiin uudelleenkohdentamalla.

Puheenjohtajan toinen kompromissiehdotus 2.11.

Puheenjohtajan toisen kompromissiesityksen pääkohdat ovat seuraavat:

- ehdotetaan hylättävän komission ehdotus uudesta erityisvälineestä Euroopan Unionin kriisireserviksi

- Ehdotetaan säilytettävän nykytila rahoituskehysten ulkopuolisten maksujen käsittelystä maksukattojen osalta.

- Ehdotetaan yhä nostettavan hätäapuvarauksen ja joustovälineen enimmäismääriä (hätäapuvarauksen 350 miljoonaan euroon ja joustovälineen 650 miljoonaan euroon)

- Ehdotetaan hyväksyttävän komission esitys sitoumusten kokonaisliikkumavaran osalta

- Ehdotetaan maksujen kokonaisliikkumavaran osalta niiden enimmäismäärille nykyistä korkeampia kattoja vuosina 2018–2020 (komission esityksessä esitetään, että kattoja ei olisi lainkaan)

- Ehdotetaan olemassa olevien erityisvälineiden välillä varojen uudelleenjärjestelyä siten, että solidaarisuusrahaston ja globalisaatiorahaston vuoden n aikana käyttämättömät sitoumukset siirretään joustovälineelle vuodelle n+1 (nykyisesti solidaarisuusrahaston sitoumukset siirtyvät vuodelle n+1 rahaston sisällä; globalisaatiorahaston osalta sitoumuksia ei nykysäännöin voi siirtää vuodelle n+1)

- Lisäysehdotusten määrää ehdotetaan leikattavaksi lisää, samoin otetaan aiempaan enemmän käyttöön uudelleenkohdennuksia. Alkuperäisessä esityksessä lisäysten kokonaissumma oli noin 6,3 miljardia, pj:n toisessa kompromississa 5,7 miljardia, josta 480 miljoonaa katettaisiin uudelleenkohdentamalla.

Puheenjohtajan ensimmäinen kompromissiesitys 25.10.

Puheenjohtajan ensimmäinen kompromissiesitys neuvoston kannaksi rahoituskehyksen välitarkasteluun saatiin 25.10. Kompromissiesityksessä lisäysehdotuksia ja joustavuutta lisääviä ehdotuksia leikattiin.

Monien jäsenmaiden mukaan, ml Suomi, esitys oli riittämätön, eikä se saanut jäsenmaiden tukea.

Tausta

Komission tiedonanto monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinniksi ”Tuloksiin keskittyvä EU:n talousarvio” julkaistiin 14.9.2016. Kuten MFF-asetuksen 2 artiklassa edellytetään, komissio esittää kehyksen toiminnasta väliarvioinnin, jossa otetaan huomioon taloudellinen tilanne sekä viimeisimmät makrotalousennusteet. Se tarkastelee nykyisen rahoituskehyksen täytäntöönpanon keskeisiä osatekijöitä vuodesta 2014. Komission pyrkimys on aloitteella varmistaa se, että varoja osoitetaan painopisteisiin ja että kaikki toimet johtavat selkeisiin tuloksiin ja lisäarvoon.

Komission tiedonannossa todetaan, että EU:n talousarviolla on kehitettävä kykyä tukea muuttovirtojen hallintaa ja pakolaisten suojelua ja kotouttamista sekä puututtava muuttoliikkeen perussyihin. Tämä on yksi komission arvioinnin mukana esitettävän säädösehdotuspaketin päätarkoituksista. Komissio pyrkii paketilla sekä tarjoamaan lisävaroja muuttoliike- ja turvallisuustoimiin nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen sisällä että lisäämään sen joustoa ennakoimattomissa tilanteissa.

Tiivistetysti komission esityksen pääkohdat voi jakaa kolmeen osaan: 1.) Määrälliset esitykset, rahoitusta määritellyille prioriteettialoille; 2.) Muutosesitykset talousarvion joustavuuden ja mukautumiskyvyn lisäämiseksi varojen käyttöönotossa ja maksamisessa; 3.) Yksinkertaisemmat säännöt ja keskittyminen tuloksiin.

Komission tiedonannon yksityiskohdat on selostettu E-kirjeessä (E 91/2016 vp)

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 1311/2013
SEUT 312, erityinen lainsäätämisjärjestys, neuvoston yksimielisyys

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa asiaa valmistellaan parlamentin budjettivaliokunnassa. Yleisesittelijöinä toimivat Jan Olbrycht (EPP, PL) sekä Isabelle Thomas (S&D, FR).

Parlamentti on hyväksynyt päätöslauselman 26. lokakuuta 2016 monivuotisen rahoituskehyksen 2014–2020 välitarkistuksesta (P8_TA-PROV(2016) 0412).

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.11.2016

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.11.2016

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannolla ei sinänsä ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Komission tiedonannossa esittämät rahoitustoimet sekä tiedonannon toimeenpanoon liittyvät lainsäädännön muutosesitykset aiheuttaisivat kuitenkin toteutuessaan taloudellisia vaikutuksia EU-budjettiin ja Suomen EU-maksuun. Näitä vaikutuksia on arvioitu tarkemmin komission esityksestä erikseen laaditussa E-jatkokirjeessä (EJ 19/2016 vp). Puheenjohtajan esittämät vähennykset ja muutokset komission esitykseen nähden alentavat Suomen mahdollisia taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission tiedonannossa mainittuja lainsäädäntöehdotuksia käsitellään omina kokonaisuuksinaan myöhemmin laadittavissa U-kirjelmissä.

Asiakirjat

13545/2/16 REV 2 (3. Kompromissiesitys)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Vesa Kulmala, puh. +358 29 553 0548, vesa.kulmala@vm.fi
VM/BO Seija Kivinen, puh. +358 29 553 0236 seija.kivinen@vm.fi

EUTORI-tunnus
EU/2016/1479

Liitteet

Viite

Asia
Euroopan parlamentin päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot istuntojaksolla 24.-27.10.2016

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto ottaa tiedoksi Euroopan parlamentin istuntojaksollaan 24.–27.10.2016 tekemät päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot.

Päätöslauselmat ovat asialistalla B-kohtana, jotta jäsenvaltiot voivat halutessaan kiinnittää erityistä huomiota joihinkin niistä. Näin tapahtuu kuitenkin harvoin. Esille nostetut päätöslauselmat liittyvät yleensä toimielinten välisiin suhteisiin, kohdistuvat johonkin jäsenvaltioon asiassa, joka ei kuulu unionin toimivaltaan, tai ovat muuten unionin kannalta merkittäviä. Unionin päätöksentekoprosesseihin liittyvät päätöslauselmat käsitellään asianmukaisella tavalla komissiossa ja neuvostossa.

Suomen kanta

Otetaan päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Tiistai 25. lokakuuta 2016 - Strasbourg

- DNA-tietoja koskeva automaattinen tietojenvaihto Tanskassa *
- Sormenjälkitietoja koskeva automaattinen tietojenvaihto Tanskassa *
- EU:n ja Kiinan välinen sopimus diplomaattipassin haltijoiden lyhytaikaista oleskelua koskevasta viisumivapaudesta ***
- Rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevat tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivät jäsenvaltiot ***I
- Jean-Marie Le Penin koskemattomuuden pidättämistä koskeva pyyntö
- Jane Collinsin erioikeuksien ja vapauksien puolustamista koskeva pyyntö

- Mario Borghezion erioikeuksien ja vapauksien puolustamista koskeva pyyntö
- Rautatieliikenteen tilastot tavaroita, matkustajia ja onnettomuuksia koskevien tietojen keruun osalta ***II
- Sisävesiväylien/sisävesiliikenteen tavarakuljetusten tilastot (säädösvallan ja täytäntöönpanovallan siirtäminen) ***II
- Tullirikkomuksia ja -seuraamuksia koskeva unionin oikeudellinen kehys ***I
- Lisätalousarvioesitys nro 3/2016: Toimielinten turvallisuus
- EU:n Iranin-strategia ydinsopimuksen jälkeen
- Korruption torjunta ja jatkotoimenpiteet CRIM-erityisvaliokunnan päätöslauselman johdosta
- Ihmisoikeudet ja muuttoliike kolmansissa maissa
- Yritysten vastuu kolmansissa maissa tehdyistä vakavista ihmisoikeusrikkomuksista
- Nesteytettyä maakaasua ja kaasun varastointia koskeva EU:n strategia
- Kalastuksen valvonnan yhdenmukaistaminen Euroopassa
- Keski- ja Itä-Euroopan liikenneinfrastruktuurin yhteyksien ja saavutettavuuden parantaminen
- Demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskeva EU:n järjestelmä

Keskiviikko 26. lokakuuta 2016 - Strasbourg

- Päätös olla vastustamatta delegoitua säädöstä: tiettyihin OTC-johdannaissopimuksiin sovellettavat riskienpienentämistekniikoita koskevat tekniset sääntelystandardit
- Euroopan unionin yleinen talousarvio 2017 - kaikki pääluokat
- Monivuotisen rahoituskehyksen tarkistaminen
- Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotto Viron hakemuksen johdosta - EGF/2016/003 EE/öljy ja kemikaalit
- Julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuus ***II
- Kasvintuhoojien vastaiset suojatoimenpiteet ***II
- Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso: vuoden 2016 painopisteiden täytäntöönpano
- Transrasvat

Torstai 27. lokakuuta 2016 - Strasbourg

- Vastuuvapaus 2014: EU:n yleinen talousarvio – Eurooppa-neuvosto ja neuvosto
- Vastuuvapaus 2014: ENIAC-yhteisyritys
- Vastuuvapaus 2014: ARTEMIS-yhteisyritys
- Vastuuvapaus 2014: ITERistä ja fuusioenergian kehittämisestä vastaava yhteisyritys
- Pohjois-Irakin/Mosulin tilanne
- Toimittajien tilanne Turkissa
- Ydinturva ja asesulku

- Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu
- EU:n nuorisostrategia 2013–2015
- Miten YMP voi edistää työpaikkojen luomista maaseutualueilla?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Täysistunto 24.–27.10.2016

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.11.2016

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heli Siivola (VNEUS), etunimi.sukunimi@vnk.fi, 0295 160 476

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia		PERUSMUISTIO	VNEUS2016-00686
VNEUS	Lehtinen Lauratuulia(VNK)	08.11.2016 KÄYTTÖ RAJOITETTU	

Asia
YAN; Joulukuun Eurooppa-neuvoston (15.-16.12.) annotoitu agenda

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

YAN ottaa tiedoksi joulukuun Eurooppa-neuvoston asialistan.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi joulukuun Eurooppa-neuvoston asialistan.

Pääasiallinen sisältö

Asialistaksi esitetään:

1) Muuttoliike, jonka osalta Eurooppa-neuvosto arvioi kumppanuussopimuksissa saavutettua kehitystä ja valmistelee jatkotyötä ml. kumppanimaalistan mahdollinen laajentaminen uusiin prioriteettimaihin; arvioi ulkoisessa investointiohjelmassa saavutettua kehitystä; arvioi EU-Turkki –julkilausuman toimeenpanoa; keskustelee eurooppalaisesta turvapaikkajärjestelmästä ml. solidaarisuus ja vastuullisuus.
2) Turvallisuus, jonka osalta keskustellaan turvallisuusagendan toimeenpanosta sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön vahvistamisesta.
3) Taloudellinen ja sosiaalinen kehitys, nuoriso, joiden osalta Eurooppa-neuvosto arvioi edistymistä strategisten investointien rahastossa, sisämarkkinastrategioissa ja nuorisoa koskevissa aloitteissa sekä nuorisotyöttömyyden vastaista työtä.
4) Ulkosuhteet, joiden osalta keskustellaan Venäjästä sekä EU-Ukraina –assosiaatiosopimuksen ratifioinnista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.11.2016.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13935/16 CO EUR-PREP 42

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VNEUS/Lehtinen 0295 160190

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia		PERUSMUISTIO	VNEUS2016-00671
VNEUS	Eteläpää Mari(VNK)	04.11.2016	

Asia
YAN; Lokakuun Eurooppa-neuvoston seuranta

Kokous
15.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

YAN:ssa annetaan katsaus lokakuun Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanon tilanteesta sihteeristön laatiman yhteenvedon pohjalta.

Suomen kanta

Suomi pitää tarpeellisena tehostaa unionin päätösten toimeenpanoa. Tällä edistetään EU:n legitimiteettiä ja uskottavuutta. Tarvitaan jäsenvaltioiden ja instituutioiden vahvempaa sitoutumista toimeenpanon varmistamiseen.

Eurooppa-neuvoston rooli toimeenpanon tehostamisessa on keskeinen. Eurooppa-neuvoston päätelmien tulisi tarpeen mukaan sisältää selkeä vastuunjako kunkin asiakysymyksen seurannan, monitoroinnin ja raportoinnin osalta. Keskeisiä asiakokonaisuuksia koskeva seurantamekanismi olisi hyödyllinen. Sihteeristöllä tulisi olla keskeinen rooli tämän osalta jatkuvuuden turvaamiseksi.

YAN:lla on tärkeä rooli seurannan varmistamisessa, erityisesti horisontaalisten kysymysten osalta. Sektorineuvostojen tulisi vastaavasti varmistaa keskeisten sektorikohtaisten asiakysymysten seurantaa. Eurooppa-neuvoston, yleisten asioiden neuvoston ja sektorineuvostojen välisen vuorovaikutuksen on oltava koordinoitua ja tehokasta.

Toimeenpanon tehostaminen edellyttää myös, että komissio tekee tarvittavat aloitteet asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, että EU:n lainsäädäntömenettelyssä tuotetaan vähemmän mutta parempaa sääntelyä ja että jäsenvaltiot kantavat vastuunsa EU-sääntelyn oikea-aikaisesta täytäntöönpanosta ja oikeasta soveltamisesta. Komission tulisi hyödyntää täysimääräisesti EU-sääntelyn täytäntöönpanon ja soveltamisen valvontaan liittyvät välineet, mukaan lukien rakentava dialogi jäsenvaltioiden kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Keskustelun taustana on neuvoston sihteeristön laatima yhteenveto lokakuun Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanon tilanteesta. Päätelmiin sisältyvät muuttoliike, kauppakysymykset, muut globaalit ja talouskysymykset sekä ulkosuhteet.

Yhteenvedossa käydään läpi päätelmiin sisältyvät tehtäväksiannot ja niiden pohjalta käynnistetyt toimenpiteet.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.11.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.11.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Sihteeristö laatima yhteenveto (numeroimaton epävirallinen asiakirja)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VNEUS/Eteläpää 0295 160 298

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia		PERUSMUISTIO	VNEUS2016-00676
VNEUS	Jokelainen Jaana(VNK), Siivola Heli(VNK)	07.11.2016	

Asia
Lainsäädäntötyön suunnittelu: Komission työohjelma 2017 ja yhteinen julistus toimielinten välisestä ohjelmasuunnittelusta

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvosto keskustelee Euroopan komission 25.10.2016 julkistamasta ensi vuoden työohjelmasta ”*Delivering a Europe that protects, empowers and defends*”. Tarkoitus on kuulla komission esittely ja käsitellä neuvoston näkemyksiä toimielinten yhteiseen julistukseen tulevan vuoden prioriteeteista ja lainsäädäntöprosessissa ensisijaisina pidettävistä hankkeista. Julistus on määrä hyväksyä seuraavassa yleisten asioiden neuvostossa 13.12.2016.

Yleisten asioiden neuvosto on keskustellut komission ensi vuoden työohjelmasta jo kesäkuussa ja syyskuussa. Komission aiekirje vuoden 2017 työohjelman painopisteistä toimitettiin neuvostolle ja Euroopan parlamentille 14.9.2016, jolloin Juncker piti vuosittaisen unionin tila -puheensa. Pj-maa on toimittanut komissiolle kirjeen neuvoston näkemyksistä sekä ennen aiekirjettä että sen jälkeen.

Suomen kanta

Komission työohjelma

Suomi on vaikuttanut komission työohjelmaan 2017 sekä suorin yhteydenotoin pääosastoille ja pääsihteeristöön että osana neuvoston toimintaa parempaa lainsäädäntöä koskevan uuden toimielinten välisen sopimuksen puitteissa.

Komission työohjelma vastaa painotuksiltaan pääosin Suomen tavoitteita. Suomi on ennakkovaikuttamisessaan korostanut, että vuonna 2017 komission tulee edelleen keskittyä muuttoliikkeeseen vastaamiseen, kasvun, kestävän kehityksen ja vakauden edistämiseen (ml. digitaaliset ja palveluiden sisämarkkinat, kiertotalous, biotalous sekä tuleviin rahoituskehysneuvotteluihin valmistautuminen), ulkoisen toiminnan ja niin ulkoisen kuin sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen. Sääntelyn toimivuuden ja yhteisten arvojen edistämisen tulee olla toiminnan lähtökohtana.

Suomi pitää hyvänä sitä, että komissio keskittyy isojen asiakokonaisuuksien edistämiseen (Junckerin 5-vuotiskaudelle asettamat kymmenen prioriteettia, jotka heijastavat Eurooppa-neuvoston strategista agendaa) ja pitää parempaa sääntelyä kaikkea toimintaansa ohjaavana prioriteettina. Euroopan unionin on keskityttävä olennaisimpiin kysymyksiin ja huolehdittava jo sovittujen asioiden täytäntöönpanosta Bratislavan epävirallisen päämieskokouksen hengessä.

Komission tulee uusia lainsäädäntöehdotuksia antaessa huolehtia perusteellisesta vaikutustenarvioinnista. EU:n toimenpiteiden eri sektoreilla tulee olla keskenään johdonmukaisia ja toisiaan tukevia. Suomi tavoittelee nykyistä vähemmän, mutta parempaa ja kevyempää sääntelyä. Olennaista on jo tehtyjen sitoumusten ja olemassa olevan sääntelyn tehokas toimeenpano kaikilla sektoreilla. Tulevan vuoden työohjelmassa on erityisen kannatettavaa vahva painotus sen varmistamiseen, että sääntely vastaa tarkoitusta ja että sitä sovelletaan ja pannaan täytäntöön asianmukaisesti.

Ministeriöiden EU-vaikuttamissuunnitelmien pohjalta loppuvuonna laadittavassa valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiassa 2017 esitetään tarkemmin Suomen tavoitteita ensi vuonna keskeisiin EU-asioihin. Tämän muistion **pääasiallisessa sisällössä kuvataan** siksi vain tiiviisti **Suomen kantoja työohjelmaan ja kannaltamme keskeisiin aloitteisiin.** Esitetyt tavoitteet ovat jatkumoa tämän vuoden EU-vaikuttamisstrategialle ja -työlle.

Toimielinten yhteinen julistus

Eurooppa-neuvoston kesällä 2014 hyväksymä unionin strateginen agenda, Bratislavan epävirallisessa päämieskokouksessa syyskuussa 2016 esillä ollut etenemissuunnitelma sekä komission uusi työohjelma luovat puitteet unionin toiminnalle vuonna 2017. Huomio on erityisesti muuttoliikkeessä, sisäisessä ja ulkoisessa turvallisuudessa, talouskasvussa sekä nuorison koulutus- ja työllistymismahdollisuuksissa. Painopisteiden valinta noudattaa Suomen näkemyksiä.

Asetettujen prioriteettien tehokas toimeenpano edellyttää EU:n toimielinten rakentavaa yhteistyötä ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. On hyvä, että toimielimet vaihtavat näkemyksiä ajankohtaisista säädösehdotuksista ja yksilöivät tältä pohjalta ne merkittävimmät asiat, joita tulisi käsitellä lainsäädäntöprosessissa ensisijaisina.

Yhteisessä julistuksessa tulisi keskittyä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä käsiteltäviin aloitteisiin. On varmistettava, ettei EU:n toimielinten välistä tasapainoa ja kullekin toimielimelle kuuluvia toimivaltuuksia loukata. Muun muassa kirjaukset, jotka käytännössä tarjoaisivat Euroopan parlamentille mahdollisuuden puuttua neuvoston ja jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluviin kysymyksiin, on syytä torjua.

Yhteiseen julistukseen voitaisiin sisällyttää myös kirjauksia parempaa lainsäädäntöä koskevan toimielinten välisen sopimuksen täytäntöönpanon yhteisten elementtien osalta. On tärkeää, että avoimuuden lisäämiseen panostetaan. Työssä lainsäädäntömenettelyn eri vaiheiden seurattavuutta parantavan rekisterin ja delegoituja säädöksiä koskevan rekisterin perustamiseksi tulisi edetä nopeasti.

Julistuksen valmistelua ja toimeenpanon seurantaa koskevien menettelyjen tulisi olla mahdollisimman käytännönläheisiä ja kevyitä.

Pääasiallinen sisältö

Kyseessä on Junckerin komission kolmas työohjelma, mutta ensimmäinen, josta on käyty järjestelmällistä vuoropuhelua neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa uuden parempaa lainsäädäntöä koskevan toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti. Työohjelma koostuu yleisestä osuudesta, jossa kuvataan keskeiset lähtökohdat ja se, miten komission kymmenellä painopistealueella saadaan tuloksia aikaan, mukaan lukien yhteistyö neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa. Lisäksi liitteissä luetellaan: 1) uudet aloitteet (21 kpl); 2) REFIT-toimet (18 kpl); 3) prioriteeteiksi katsotut käsittelyssä olevat aloitteet, joissa toivotaan neuvostolta ja Euroopan parlamentin nopeaa etenemistä (35 kpl); 4) peruutettavaksi suunnitellut lainsäädäntöehdotukset (19 kpl) sekä 5) kumottavaksi esitettävät EU-säädökset (16 kpl). Kahden jälkimmäisen osalta kyse on vanhentuneista tai tarpeettomiksi käyneistä toimista.

Yhteisten arvojen noudattaminen

Suomi pitää hyvänä sitä, että komissio jatkaa työohjelmansa mukaisesti oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja vapauden arvojen puolustamista ja säilyttämistä. Myös Suomi jatkaa vaikuttamista siihen, että *oikeusvaltioperiaatteen* toteutumisen seurantaa EU:ssa vahvistetaan. Suomi tukee komission keskeistä roolia oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen seurannassa.

Komission tulisi osallistua Eurooppa-neuvoston tulevaan *vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen strategisten suuntaviivojen puoliväliarvioon*.

Vaikka asiaa ei mainita työohjelmassa, komission tulisi myös vastata Euroopan parlamentin päätöslauselmaan *avoimesta, tehokkaasta ja riippumattomasta eurooppalaisesta hallinnosta*.

Sääntelyn toimivuuden parantaminen

Junckerin komission aiempaa kunnianhimoisempi ja strategisempi lähestymistapa EU-sääntelyyn ja sen toimivuuteen näkyy myös vuoden 2017 työohjelmassa. Komissio toteaa, että paremman sääntelyn agenda huomioidaan kaikessa sen työssä. Tavoitteena on varmistaa, että EU-sääntely on tehokasta ja oikeasuhteista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Komissio painottaa työohjelmassaan erityisesti EU-sääntelyn asianmukaista täytäntöönpanoa ja soveltamista. Komissio valmistelee tiedonantoa aiheesta ja aikoo tehdä konkreettisia ehdotuksia täytäntöönpanon valvonnan tehostamiseksi muun muassa sisämarkkinoilla ja ympäristöalalla. Suomi on pitänyt tärkeänä, että komissio hyödyntää täysimääräisesti EU-sääntelyn täytäntöönpanon ja soveltamisen valvontaan liittyvät välineet, mukaan lukien rakentava dialogi jäsenvaltioiden kanssa.

EU-sääntelyn selkeyden kannalta on hyvä, että komissio esittää niiden EU:n perussäädösten, joissa vielä viitataan komitologiamenettelyyn kuuluvaan valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn (ns. PRAC-menettely), mukauttamista delegoitujen säädösten järjestelmään. Kun yhä suurempi osa sääntelystä siirtyy tavanomaisesta lainsäädäntömenettelystä muille tasoille, on syytä varmistaa, että sääntelyn toimivuus, mukaan lukien hallinnollisen taakan keventäminen, toteutuu tälläkin tasolla.

Komission tavoitteena on varmistaa parempaa lainsäädäntöä koskevan toimielinten välisen sopimuksen täysimääräinen toimeenpano. Komissio on myös ehdottanut toimielinten välistä sopimusta yhteisestä rekisteristä, jolla lisätään edunvalvojien (lobbaajien) kanssa käytävän vuoropuhelun avoimuutta.

Komissio ehdottaa työohjelmassaan myös uusia toimia sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan REFIT-ohjelman puitteissa, mukaan lukien REFIT-foorumin ensimmäisten tulosten perusteella laaditut yksinkertaistamisehdotukset. Suomi pitää tärkeänä, että REFIT-foorumin rooli EU-sääntelyn yksinkertaistamisessa ja hallinnollisen taakan keventämisessä selkiytyy ja että foorumista muodostuu toimiva väylä yksinkertaistamisaloitteiden ja keventämistoimien eteenpäin viemiseen. Työohjelman ohessa julkaistua REFIT-tulostaulua tulee kehittää selkeämmäksi ja informatiivisemmaksi.

Komission työohjelmassa ei mainita Suomen tukemaa työtä EU-sääntelyn määrällisten vähentämistavoitteiden käyttöönottamiseksi. Syyskuussa 2016 antamassaan tiedonannossa paremmasta sääntelystä komissio kuitenkin totesi, että se tulee esittämään neuvostolle ja Euroopan parlamentille vuosittaisen taakkaselvityksen ja arvion taakan vähentämistavoitteiden toteutettavuudesta keskeisillä aloilla.

Muuttoliikkeeseen vastaaminen

Suomi olisi toivonut vahvempaa lähestymistapaa muuttoliikkeen hallintaa koskevaan työohjelman osuuteen. Komissio korostaa keskeisten ehdotusten nopeaa hyväksymistä ja arvioi työn etenemistä sekä jatkotoimien tarvetta ensi vuonna. Komissio on antanut useita lainsäädäntö- ja muita ehdotuksia, joiden tavoitteena on uudistaa *Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä* ja kehittää *laillisen maahanmuuton väyliä* (erityisesti ns. Blue Card ja uudelleensijoittaminen). Suomi pitää tärkeänä *aiemmin sovittujen toimien* (mukaan lukien sisäiset siirrot sekä EU:n ja Turkin välinen julkilausuma) *toimenpanon* tehostamista ja valvontaa. Suomi kannattaa komission pyrkimyksiä saada kaikki jäsenmaat kantamaan vastuunsa ja tekemään oman osuutensa.

Muuttoliikkeen hallinta ja *perimmäisiin syihin vaikuttaminen* edellyttävät EU:n koko keinovalikoiman hyödyntämistä. Nämä pyrkimykset tulee ottaa huomioon EU:n suhteissa keskeisiin lähtö- ja kauttakulkumaihin. EU:n tulee panostaa kumppanuuskehykseen ja sen sisältämiin räätälöityihin *kumppanuussopimuksiin* ja huomioida sekä positiivisten että negatiivisten kannustimien merkitys kumppanuusmaiden yhteistyöhalukkuuden vahvistamiseksi. Kumppanuussopimusten täytäntöönpanoa tulee seurata tehokkaasti erityisesti laittoman maahantulon vähenemisen sekä palautusten kasvun mittareilla.

Työohjelmassa olisi ollut paikallaan korostaa EU:n *palauttamisjärjestelmän tehostamista*. Voimassa olevien takaisinottosopimusten tehokkaan täytäntöönpanon lisäksi keskeistä on vireillä olevien EU:n takaisinottoneuvottelujen saattaminen pikaisesti päätökseen ja uusien neuvottelujen aloittaminen erityisesti Suomen kannalta keskeisten kolmansien maiden kanssa.

Eurooppalaisen raja- ja merivartioston osalta Suomen tavoitteena on saada järjestelmä nopeasti toimintakykyiseksi. Sen on myös toimittava käytännössä.

Komissio aikoo päivittää *viisumitietojärjestelmän (VIS)* vuonna 2017. Tämä on myös Suomen etu, koska laitonta maahantuloa voidaan estää tehokkaammin.

Rahoituskehyksen välitarkastelun yhteydessä on pohdittava mahdollisuuksia uudelleenkohdentaa *rahoitus* vastaamaan paremmin tämänhetkisiä tarpeita, kuten muuttoliike, nykyisen rahoituskehyksen puitteissa.

Kasvun, kestävän kehityksen ja vakauden edistäminen

Komission työohjelma rakentuu odotetusti jo annettujen sisämarkkinastrategioiden ja ohjelmien eteenpäin viemiseen. Ehdotukset noudattavat pitkälti aiempiin suunnitelmiin sisältyviä aikatauluja.

Suomi on korostanut kasvupolitiikan nostamista komission ohjelmaa ja toimintaa läpileikkaavaksi teemaksi. Suomi pitää keskeisenä, että komissio asettaa kasvua ja kilpailukykyä tukevat toimet keskiöön Eurooppa 2020 -strategiaa, tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa, digitaalisia sisämarkkinoita sekä eri sektoripolitiikkojen uudistusta valmisteltaessa seuraavalle rahoituskehys- ja ohjelmakaudelle.

Sisämarkkinastrategian ehdotuksista suurin osa annetaan ensi vuoden aikana. Suomen kannalta keskeisiä vaikuttamiskohteita ovat muun muassa tavaroiden sisämarkkinoiden edistämiseksi tarkoitetut toimet sekä yritystoiminnan digitalisaation edistäminen. Myös palvelumarkkinoiden kehittämiseksi tarkoitettujen ehdotusten käsittely on keskeisesti esillä tulevana vuonna. EU-yhteistyön tiivistäminen terveysteknologian arvioinnissa sekä toimet terveysalan innovaatioiden ja terveysteknologian kasvun ja viennin edistämiseksi lukeutuvat niin ikään Suomen kannalta keskeisiin hankkeisiin. Lisäksi ensi vuodelle suunnitellut toimet sisämarkkinalainsäädännön tehokkaammaksi toimeenpanemiseksi ovat tärkeitä.

Komission *digitaalisten sisämarkkinoiden strategian (DSM)* kaikki 16 aloitetta on tarkoitus antaa ennen kuluvan vuoden loppua. Ensi vuonna tehtävä työ keskittyy ehdotuksista käytävien neuvotteluiden eteenpäin viemiseen ja joiltain osin niiden loppuun saattamiseen. Keskeistä on edetä erityisesti tekijänoikeusalaa, arvonlisäverotusta, sähköistä kauppaa sekä datan liikkuvuutta koskevissa ehdotuksissa, joilla voidaan arvioida olevan laaja-alaista vaikutusta sisämarkkinoiden toimintaan käytännössä. Komission työohjelman mukaisessa strategian puolivälitarkastelussa tulisi hankkeiden etenemisen lisäksi tarkastella myös laajemmin toimijoille uusista velvoitteista ja strategian toimeenpanosta johtuvia seurauksia.

Vapaakauppaneuvottelujen jatkaminen eri maiden kanssa on hyvin huomioitu työohjelmassa. Neuvottelujen (erityisesti Yhdysvallat ja Japani) edistäminen on keskeistä Euroopan kilpailukyvyn kannalta. EU:n tuontisuojainstrumenttien uudistaminen tulee tehdä vapaakauppaa edistävällä tavalla.

EU:n uuden *nuorisoaloitteen* keskeisenä tavoitteena on nuorten koulutuksen, työllisyyden ja osallisuuden edistäminen. Komissio täydentää *osaamisen agendaa* ensi vuonna uusilla aloitteilla. Aloitteet liittyvät muun muassa oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuteen ja koulutusjärjestelmien uudistamiseen. Liikkuvuustoimien tulisi koskea laajemmin ammattiin opiskelevien liikkuvuutta. Digitalisaation vaikutukset osaamiseen ja koulutukseen olisivat voineet näkyä vahvemmin työohjelmassa. Komissio aikoo vahvistaa nuorisotakuuta ja nuorisotyöllisyysaloitetta. Solidaarisuusjoukkoja koskevassa ehdotuksessa on otettava huomioon jo käytössä olevista toimista saadut kokemukset.

Suomi pitää myönteisenä, että komissio ehdottaa vuonna 2017 toimia *työn ja perheen yhteensovittamisen* helpottamiseksi sekä naisten työllisyysasteen nostamiseksi. *Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan ehdotuksen* osalta on tärkeää, että pilarin kattamia asioita käsitellään kaikkien jäsenmaiden kesken ja että pilarista ei tule oikeudellisesti sitovaa instrumenttia ja että se ei johda toimivaltamuutoksiin työ- ja sosiaalisektoreilla. Komissio antaa myös ensi vuonna kertomuksen työaikadirektiivin täytäntöönpanosta sekä ehdotuksen muuttaa nk. työsuhteen ehtojen todentamisdirektiiviä, joka koskee työnantajan velvollisuutta ilmoittaa työntekijöille työsuhteen ehdot.

Suomi pitää tervetulleena, että komissio aikoo tehdä lisäehdotuksia *veronkierron ja veropetosten ehkäisemiseksi* ja pyrkii tehostamaan verotuksen läpinäkyvyyttä ja viimeistelemään listan maista, jotka eivät noudata hyvän verotuksen kansainvälisiä käytäntöjä. Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisen veronkierron ehkäisemiseksi ja pitää tärkeänä, että komissio vie jatkoehdotuksia eteenpäin nykyisen toimivaltajaon puitteissa. Myös *korruptio*tilanteen seurantaa EU:ssa tulee jatkaa.

Suomi kannattaa myös komission *arvonlisävero*toimintasuunnitelman toimeenpanoa. Tavoitteena on muun muassa ALV-järjestelmän yksinkertaistaminen erityisesti pk-yritysten näkökulmasta. EU:n arvonlisäverojärjestelmää tulee kehittää sisämarkkinoiden toimivuuden tehostamiseksi kohti nykyistä yksinkertaisempaa, tehokkaampaa, vakaampaa ja paremmin petoksilta suojattua järjestelmää. Suomi vaikuttaa siihen, että arvonlisäverodirektiivi mahdollistaisi alennetun verokannan soveltamisen myös digitaalisiin sisältöihin, mukaan lukien sähköiset kirjat ja lehdet.

Ensi vuonna keskeinen hanke on myös yhdistetty yhtiöveropohja (*Common Consolidated Corporate Tax Base, CCCBT*), joka vaikuttaa jäsenmaiden houkuttelevuuteen investointikohteena. On tärkeää arvioida, miten ehdotus vaikuttaa jäsenvaltioiden verotuottoihin ja kansallisten verojärjestelmien toimivuuteen ja verotuksen toimivaltaan.

Komission on tehnyt aiemmin useita *ilmasto- ja energiapolitiikkaan* liittyviä ehdotuksia joiden käsittely jatkuu vuonna 2017. Suomi on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että ilmastoon ja kiertotalouteen liittyvien ehdotusten käsittely on prioriteetti, mutta muistuttaa lisäksi maankäyttösektoria koskevan ehdotuksen merkityksestä EU:n 2030 ilmasto- ja energiakehyksen käsittelyssä.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio alkaisi valmistella vuonna 2017 ilmastosopimuksen osapuolilta 2020 mennessä pyydettyä pitkän aikavälin strategiaa vähäpäästöisestä kehityksestä.

Komissio laatii *kiertotalouden* toimintasuunnitelman mukaisen strategian muoveista kiertotaloudessa. Suomi pitää strategian laatimista tärkeänä ja korostaa kunnianhimoisten mutta realististen uudelleenkäytön ja kierrätyksen tavoitteiden merkitystä. Suomi tukee vahvasti komission aloitetta selvittää kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön ongelmakohtia kiertotalouden edistämiseksi.

Komission tulisi tehdä vuonna 2017 aloite EU-tason sääntelyn kehittämisestä paperista ja kartongista valmistettaville sekä neitseellisille että kierrätyspaperipohjaisille elintarvikepakkauksille, sillä kierrätysmateriaalien käyttö on lisääntynyt huomattavasti ja kansalliset säädökset vaikeuttavat tavaroiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla eikä vastavuoroisen tunnustamisen periaate toimi.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio laatisi uudistetun *biotalousstrategian* jo vuonna 2017. Strategiassa tulisi panostaa nykyistä enemmän innovaatiomyönteiseen lainsäädäntöön ja edistää biotalouden ja kiertotalouden koherenssia.

Komission työohjelma sisältää odotetusti toimia *vähähiilisen liikenteen* edistämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että vähähiilistä liikennettä edistetään huomioiden liikenteen kehittyneiden biopolttoaineiden tarjoamat mahdollisuudet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä. EU tarvitsee unionin laajuisen tavoitteellisen politiikan kehittyneiden biopolttoaineiden edistämiseen liikenteessä vuoden 2020 jälkeen, ja biopolttoaineiden tarjoamien mahdollisuuksien tulisi heijastua vähähiilistä liikennettä koskevaan lainsäädäntöön.

Suomi pitää hyvänä, että komissio jatkaa työtään *investointien edistämiseksi*. Erityisesti Euroopan strategisten investointien rahaston keston pidentäminen ja rahoituksen vahvistaminen (EFSI 2.0) on nostettu työohjelmassa prioriteetiksi, jossa Euroopan parlamentilta ja neuvostolta toivotaan nopeaa päätöstä. Komissio on myös tehnyt esityksen ulkoisesta investointiohjelmasta, joka on suunnattu Afrikan ja EU:n naapuruston maille muuttoliikkeen perimmäisten syiden käsittelemiseksi sekä kestävän kasvun ja työllisyyden edistämiseksi. Lisäksi vuoden 2017 eurooppalainen ohjausjakso keskittyy toimenpiteisiin, joita jäsenmaiden tulisi tehdä investointien edistämiseksi ja vakaan finanssipolitiikan ja rakenneuudistusten varmistamiseksi.

Vuonna 2017 komissio arvioi *pääomamarkkinaunioni*hankkeen saavutuksia ja painopistealueita sekä antaa kaikki keskeisimmät toimikaudellaan valmiiksi toivottavat lainsäädäntöehdotukset. Suomi painottaa sääntelyn suhteellisuusperiaatteen vahvistamista ja kokonaistaakan pienentämistä. Maksukyvyttömyysmenettelyjen osalta mahdollisen EU-sääntelyn tarvetta, vaikutuksia ja kohdentumista on arvioitava huolella.

Työohjelmassa on kannaltamme myönteistä, että komissio jatkaa työtä *pankkiunionin viimeistelemiseksi*, pankkien vakavaraisuuden vahvistamiseksi ja riskien vähentämiseksi sekä täydentää pankkien pääomavaatimuksiin sekä kriisinratkaisuun liittyvää lainsäädäntöä. Suomi on pitänyt keskeisenä, että komission työohjelma tukee riskien vähentämistä riskien jakamisen edellytyksenä. Yhteisen talletussuojajärjestelmän luominen voi tulla kyseeseen vasta, kun siihen voidaan siirtyä tasavertaiselta pohjalta.

Komissio aikoo ensi vuoden alkupuoliskolla valkoisen kirjan *EU:n tulevaisuudesta mukaan lukien EMU*. Keskusteluun pitkäaikaisemmista EMU:n kehittämisehdotuksista on tarkoitus palata Eurooppa-neuvostossa vuoden 2017 loppuun mennessä. Suomi katsoo, ettei tässä vaiheessa ole tarvetta tai edellytyksiä tehdä päätöksiä EMU:n kehittämisestä pidemmällä aikavälillä.

Komissio pyrkii *rahoituskehyksen väliarvioinnilla* vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin ja tukemaan unionin prioriteetteja ja parantamaan kykyä reagoida odottamattomiin tilanteisiin. Komission tavoitteena on keskittyä tuloksellisuuteen sekä sääntöjen yksinkertaistamiseen.

Ensi vuonna annettavan *uutta rahoituskehyskautta (MFF 2021–)* koskevan esityksen osalta Suomi pitää tärkeänä, että kehyksen painopistettä siirretään jatkossa asteittain vahvemmin tukemaan talouskasvua, työllisyyttä ja osaamista. Rahoituksen prioriteettien tulee vastata paremmin nykyisiä tarpeita ja tulevien neuvottelujen yhteydessä tulee tarkastella mahdollisuuksia käyttää EU:n talousarvion määrärahoja joustavammin ennakoimattomiin tarpeisiin rahoituskehyksen enimmäismäärän puitteissa. Myös omien varojen järjestelmää uudistetaan.

Euroopan syyttäjänvirastoa (EPPO) koskeva asetusehdotus on yksi vireillä olevista prioriteettihankkeista, joissa komissio toivoo nopeaa etenemistä ensi vuonna. Euroopan syyttäjänviraston luomisella on tarkoitus tehostaa mahdollisuuksia puuttua EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuviin väärinkäytöksiin, mikä olisi varsinkin nettomaksajamaiden edun mukaista. Suomi ottaa kantaa EPPOon osallistumiseen.

Komissio jatkaa työtään yhteisen *maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseksi* ja modernisoimiseksi. Yksinkertaistamisessa keskitytään tiettyihin prioriteetteihin ottaen huomioon REFIT-foorumissa sekä monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä tehtävä yksinkertaistaminen. Suomi on valmis yksinkertaistamaan maatalouden perusasetuksia varainhoitoasetuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä komission esitystä laajemmin. Komission asettamien maatalousalan markkinoiden työryhmän sekä ruokaketjun korkean tason foorumin työ on käynnissä, ja näiden raporttien perusteella komissio harkitsee mahdollisia jatkotoimenpiteitä tuottajien aseman parantamiseksi ruokaketjussa.

Sisäisen turvallisuuden kehittäminen

Sisäisen turvallisuuden varmistaminen muuttuvassa ympäristössä edellyttää yhteistyöinstrumenttien ajantasaistamista ja teknisen kehityksen huomioimista. Suomi suhtautuu myönteisesti *Schengenin tietojärjestelmän (SIS)* kehittämiseen. Erityisesti siltä osin kun kehittäminen vaatii runsaasti taloudellisia ja henkilöresursseja, tulee ehdotusten perustua huolelliseen vaikutustenarviointiin. Oikeusperustaa muutettaessa voitaisiin muun muassa selvittää mahdollisuutta kehittää järjestelmää siten, että terrorismin torjunnan tiedusteluvaiheesta vastaavat viranomaiset voisivat tehokkaammin hyödyntää sitä.

EU:n rajanylitystietojärjestelmän (Entry-Exit) toimeenpanon varmistaminen on ensisijaista. *EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmää (ETIAS)* kehitettäessä tulee huomioida järjestelmän lisäarvo ja hyödynnettävyys myös terrorismin ja muun vakavan rikollisuuden torjunnassa.

Suomi osallistuu aktiivisesti *korkean tason tiedonvaihtotyöryhmän (HLEG)* työhön. Suomi pitää tärkeänä, että työryhmässä käsiteltäisiin EU-tason tietojärjestelmiin ja tiedonvaihtoon liittyviä kysymyksiä ennakkoluulottomasti ja ratkaisukeskeisesti. Vuonna 2017 esitettävän loppuraportin tulee sisältää selkeitä toimenpide-ehdotuksia.

Turvallisuusunionin toteutumisen edistäminen on tärkeää. *Terrorismin ja muun vakavan rikollisuuden torjunnassa* tulee hyödyntää täysimääräisesti ja edelleen tehostaa jo olemassa olevien EU-instrumenttien käyttöä. Jo sovitut terrorismin torjunnan toimenpiteet tulee panna nopeasti täytäntöön. Tarkemmat kannat yksittäisiin uusin hankkeisiin muodostetaan kannat varsinaisessa lainsäädäntömenettelyssä. Kysymys lentomatkustajatietojen (PNR) siirtämisestä kolmansille maille odottaa EU-tuomioistuimen tuomiota kuluvana vuonna. Komission tulee reagoida ratkaisuun nopeasti. Työohjelma ei sisällä tätä koskevaa aloitetta.

Terrorismin torjunnassa tarvitaan paitsi yhteistyötä kolmansien maiden kanssa myös finanssipakotteita ja perimmäisiin syihin, kuten konflikteihin, puuttumista. Suomi korostaa ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista kaikessa terrorisminvastaisessa toiminnassa. On panostettava väkivaltaisen radikalisaation ehkäisemiseen.

Ulkoisen toiminnan ja turvallisuuden vahvistaminen

Ulkoisen toiminnan vahvistamisen kannalta työohjelma on yleisesti ottaen tavoitteidemme mukainen: siinä todetaan muun muassa *puolustusalan toimintasuunnitelman (EDAP)* valmistuminen ja hankintamenettelyjen tehostamisen tarve sekä luvataan ehdotus Euroopan puolustusrahaston perustamisesta. Komissio toivoo pikaista etenemistä vakautta ja rauhaa edistävän rahoitusvälineen (IcSP) päivityksessä tavoitteenaan kumppanimaiden oman turvallisuudentuottamiskyvyn vahvistaminen. Tämä on myös Suomen tavoite.

Suomi katsoo, että *EU:n globaalistrategian toimeenpanossa* tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön kehittämiseen sekä integroituun lähestymistapaan konflikteihin ja kriiseihin, mukaan lukien rauhanvälitys. Komission työohjelma on näiden tavoitteiden mukainen.

Komissio valmistelee yhdessä korkean edustajan kanssa uutta *Syyria-strategiaa*. Suomi katsoo, että olemassa oleva ”Euroopan unionin kokonaisvaltainen alueellinen strategia Syyrian ja Irakin osalta sekä ISILin uhkaan vastaamiseksi” vuodelta 2015 olisi riittävä ja pääpainon tulisi olla sen päivittämisessä ja toimeenpanossa. Uudelle strategialle asetetut tavoitteet ovat joka tapauksessa Suomen tavoitteiden mukaisia. On tärkeää, että jäsenmaat otetaan mukaan mahdollisen uuden strategian valmisteluun.

Komission työohjelmassa huomioidaan hyvin kehityspolitiikan ajankohtaiset tarpeet (eurooppalainen konsensus ja agenda 2030 sekä post-Cotonou). Muuttoliikkeen osalta komissio painottaa vahvasti *Afrikkaa,* mukaan lukien Afrikka-hätäapurahasto ja ulkoisten investointien rahasto.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Toimielinten välisellä sopimuksella paremmasta lainsäädännöstä (15506/2015) toimielimet sopivat tehostavansa unionin vuotuista ja monivuotista ohjelmasuunnittelua noudattaen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan komissio tekee aloitteet unionin vuotuisten ja monivuotisten ohjelmien laatimiseksi.

Komissio käy Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa vuoropuhelua sekä ennen vuotuisen työohjelmansa hyväksymistä että sen jälkeen. Tämä kattaa näkemysten vaihdon ennen komission aiekirjettä, aiekirjeen pohjalta sekä jo hyväksytystä työohjelmasta.

Komissio ottaa asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston vuoropuhelun kussakin vaiheessa esittämät näkemykset, mukaan lukien niiden pyytämät aloitteet.

Komission työohjelman pohjalta toimielimet vaihtavat näkemyksiä tulevan vuoden aloitteista ja sopivat vuotuista toimielintenvälistä ohjelmasuunnittelua koskevasta yhteisestä julistuksesta. Siinä yksilöidään poliittisesti merkittävimmät asiat, joita olisi käsiteltävä lainsäädäntöprosessissa ensisijaisina. Toimielimet seuraavat säännöllisesti koko vuoden ajan yhteisen julistuksen täytäntöönpanoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ks. edellinen kohta.

Komission varapuheenjohtaja Timmermans kertoi komission työohjelman 2017 valmisteluista heinäkuun alussa Euroopan parlamentille, joka hyväksyi päätöslauselman P8_TA_PROV(2016)0312.

Komission puheenjohtaja Juncker piti unionin tila -puheensa parlamentissa 14.9.2016.

Lisäksi komission kollegion jäsenet ja parlamentin valiokuntien puheenjohtajat keskustelivat työohjelmasta 3.–4.10.2016 vuosittaisessa tapaamisessaan.

Komission työohjelma 2017 esiteltiin 25.10.2016 Strasbourgin täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Ministeriöt toimittivat toukokuun lopussa VNK:n EU-asioiden osastolle alustavat näkemyksensä komission vuoden 2017 työohjelmasta ja syyskuun alussa EU-vaikuttamissuunnitelmansa ensi vuodelle.

EU-asioiden komitea 8.6.2016 ja 2.11.2016.

EU-ministerivaliokunta 22.6.2016 ja 11.11.2016 sekä EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 14.–16.9.2016.

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiaa 2016 (E 18/2016 vp) on käsitelty eduskunnan eri valiokunnissa ja suuri valiokunta on antanut asiasta lausunnon (SuVL 3/2016 vp).

Suuri valiokunta kirjasi 22.6.2016 valtioneuvoston selvityksen Suomen alustavista näkemyksistä komission työohjelmaan 2017 vaikuttamisstrategian 2016 jatkokirjeeksi (EJ 12/2016 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

–

Taloudelliset vaikutukset

–

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

–

Asiakirjat

Komission työohjelma 2017 liitteineen (COM(2016) 710 final), asiakirja 13668/2016.

Commission Staff Working Document - Regulatory Fitness and Performance Programme REFIT and the 10 Priorities of the Commission (REFIT Scoreboard) (SWD(2016) 400 final)

Komission tiedonanto 14.9.2016: ”Parempi sääntely: paremmilla tuloksilla saadaan aikaan vahvempi unioni” (COM(2016) 615 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jaana Jokelainen (VNEUS), etunimi.sukunimi@vnk.fi, 0295 160 329
Heli Siivola (VNEUS), etunimi.sukunimi@vnk.fi, 0295 160 476
Heidi Kaila (VNEUS),), etunimi.sukunimi@vnk.fi 0295 160 316
VNEUSin sektorideskit, etunimi.sukunimi@vnk.fi, 0295 16001

EUTORI-tunnus

EU/2016/1487 , EU/2016/1624

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia		PERUSMUISTIO	VNEUS2016-00660
VNEUS	Möller Tia-Maaret(VNK)	01.11.2016	

Asia
EU; Yleisten asioiden neuvosto 15.-16.11.2016: Oikeusvaltioperiaate - seurantamenettelyn arviointi

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus
E 66/2013 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvostossa 15.-16.11.2016 käydään näkemystenvaihto oikeusvaltioperiaatetta koskevasta neuvoston vuoropuhelusta.

Vuonna 2014 hyväksyttyjen neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden päätelmissä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen varmistamisesta sovittiin, että vuoden 2016 loppuun mennessä arvioidaan vuoropuhelusta saatuja kokemuksia. Yleisten asioiden neuvostossa nyt käytävällä näkemystenvaihdolla toteutetaan tätä arviointia.

Arvioinnista annetaan neuvostossa käytävän keskustelun pohjalta puheenjohtajan päätelmät.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että neuvosto ja jäsenvaltiot sitoutuvat tarkastelemaan säännöllisesti oikeusvaltioperiaatteen toteutumista unionissa. Oikeusvaltioperiaatteen toteutumisella on vaikutuksia EU:n uskottavuuteen ja hyväksyttävyyteen. Lisäsi se vaikuttaa jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen ja vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvan yhteistyön toteutumiseen.

Suomi on toiminut aktiivisesti oikeusvaltioperiaatteen toteutumisen vahvistamiseksi unionissa. Neuvoston oikeusvaltioperiaatetta koskevaa vuoropuhelua tulee kehittää. Vuonna 2014 hyväksytyt päätelmät luovat edelleen toimivat puitteet neuvostossa käytävälle vuoropuhelulle. Päätelmissä sovittujen vuoropuhelun yleisiä periaatteiden, kuten objektiivisuuden, syrjimättömyyden ja kaikkien jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun noudattaminen on keskeistä. Vuoropuhelun tulee edelleen perustua puolueettomaan ja näyttöön perustuvaan lähestymistapaan.

Neuvostossa käytävää vuoropuhelua tulee kehittää vakiinnuttamalla se säännönmukaiseksi kaikki jäsenvaltiot kattavaksi menettelyksi oikeusvaltioperiaatteen ja muiden yhteisten arvojen kunnioittamisen jatkuvaksi seurannaksi. Neuvostossa tulisi

tähän mennessä toteutettuja vuoropuheluja enemmän keskustella oikeusvaltioperiaatteen ja muiden yhteisten arvojen kunnioittamisessa ilmenevistä yleisistä kehityssuunnista EU:ssa, tähän liittyvistä muutoksista, yhteisistä haasteista ja haasteisiin vastaamiseen liittyvistä hyvistä käytänteistä. Yleisten kehityssuuntien tunnistamisen lisäksi neuvostossa käytävistä temaattisista keskusteluista voidaan saada lisäarvoa oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen vahvistamiseen. Yleisten asioiden neuvoston lisäksi oikeusvaltioperiaatetta koskevista aiheista voitaisiin käydä keskusteluja toimivaltaisessa neuvoston kokoonpanossa. Näistä keskusteluista voitaisiin raportoida yleisten asioiden neuvostolle.

Neuvoston keskustelujen valmistelua tulisi parantaa hyödyntämällä entistä paremmin komission ja EU:n perusoikeusviraston jo tekemää työtä. Näitä ovat ainakin komission vuosiraportti EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta, oikeusalan tulostaulu, komission aihetta koskettavat seminaarit ja EU:n perusoikeusviraston vuosiraportti ja muut aiheeseen liittyvät raportit ja seminaarit. Näitä tulisi hyödyntää neuvoston vuoropuhelua valmisteltaessa. Asiantuntijatason valmistelua (esim. perusoikeustyöryhmä (FREMP)) sekä muita EU:n toimielimiä ja Euroopan neuvosto tulisi myös käyttää asianmukaisella tavalla. Puheenjohtajan esitys vuoropuhelun valmistelusta ja vuosikierrosta on samansuuntainen Suomen ajatuksien kanssa.

Neuvoston vuoropuhelua tulee kehittää jatkuvuuden ja seurannan parantamiseksi. Esimerkiksi oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen yleisistä kehityssuuntauksista keskusteltaessa tulisi voida verrata aikaisemmissa keskusteluissa havaittuihin kehityssuuntauksiin ja arvioida muutoksia.

Neuvoston oikeusvaltioperiaatetta koskevan vuoropuhelun toimintatavat muotoutuvat käytännön kokemuksen kautta ja sitä tulee kehittää jatkossa tarpeen mukaan saatujen kokemusten pohjalta. Seuraava vuoropuhelun arviointi voisi olla vuoden 2019 loppuun mennessä.

Suomi panee merkille EP:n päätöslauselman 25.10.2016 suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta.

Neuvoston vuoropuhelusta erillinen järjestely on komission oikeusvaltioperiaatetta koskeva toimintakehys. Suomi tukee komission keskeistä roolia oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen seurannassa. Komission toimintakehys oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi mahdollistaa tarkoituksenmukaisella tavalla puuttumisen oikeusvaltioperiaatetta koskeviin järjestelmätason uhkiin yksittäisissä jäsenvaltioissa.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtaja on laatinut neuvostolle lyhyen keskusteluasiakirjan. Keskusteluasiakirjassa muistutetaan neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden 16.12.2016 hyväksymistä päätelmistä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen varmistamisesta. Näissä päätelmissä sitouduttiin jäsenvaltioiden kesken käytävään vuoropuheluun oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi ja turvaamiseksi perussopimusten puitteissa. Päätelmien mukaan vuoropuhelu perustuu objektiivisuuden, syrjimättömyyden ja kaikkien jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteisiin ja sitä käydään puolueettoman ja näyttöön perustuvan lähestymistavan mukaisesti. Vuoropuhelua käydään kerran vuodessa neuvostossa yleisten asioiden kokoonpanossa ja pysyvien edustajien komitea valmistelee vuoropuhelun osallistavaa lähestymistapaa

noudattaen. Päätelmissä sovittiin niiden perusteella toteutettujen vuoropuheluiden arvioinnista kahden vuoden päästä päätelmien hyväksymisestä.

Puheenjohtajan asiakirjassa tuodaan esille neuvoston käyneen vuoropuhelut Luxemburgin ja Alankomaiden puheenjohtajuuskausilla (syksyllä 2015 ja keväällä 2016).

Puheenjohtaja lähetti jäsenvaltioille kyselyn (12205/16) neuvoston oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista koskevien päätelmien kokemuksista ja arvioinnista. Puheenjohtajan asiakirjassa tuodaan esille, että YAN:ssa käytävä keskustelu perustuu jäsenvaltioiden tähän kyselyyn antamiin vastauksiin ja niiden perusteella puheenjohtajan laatimaan yhteenvetoon.

Yhteenvedon mukaan

1. Vuoropuhelua tulee jatkaa ja vahvistaa käymällä vuoropuhelua useammin ja strukturoidummin.
2. Valmistelun tulee olla systemaattisempaa sekä ajallisesti että ottamalla huomioon muut aiheeseen liittyvät tapahtumat.
   Menettely voisi puheenjohtajan esityksen mukaan olla seuraavanlainen: Komissio tai EU:n perusoikeusvirasto antaisi lyhyen raportin, jonka pohjalta pj päättäisi vuoropuhelun aiheesta heinäkuussa. Aihetta valmisteltaisiin asiantuntijatasolla syyskuun loppuun mennessä ja valmisteluun voisivat osallistua EU:n muut toimielimet tai Euroopan neuvosto, mutta päällekkäisyyttä tulisi välttää. Asiantuntijavalmistelun pohjalta pj valmistelisi vuoropuhelua, joka käytäisiin YANissa loka-marraskuussa.
3. Vuoropuhelun tulisi olla interaktiivinen mahdollistaen todellisen keskustelun ministereiden kesken. Keskustelunaiheiden tulisi olla fokusoituja ja vastata jäsenvaltioiden todellisesti kohtaamia haasteita.
4. Seurannassa tulisi olla tulos-orientoituneempi lähestymistapa, mikä tarkoittaisi esim. puheenjohtajan päätelmiä ja raportointia.
5. Puheenjohtaja esittää, että neuvosto voisi panna merkille EP:n päätöslauselman 25.10.2016 demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevasta EU:n järjestelmästä.
6. Vuoropuhelun uusi arviointi tulisi suorittaa vuoden 2019 loppuun mennessä, mikä mahdollistaisi myös sen arvioinnin, olisiko neuvosto valmis kehittämään oikeusvaltioperiaatetta koskevaa vuoropuhelua kohti vuosittaista vertaisarviointia.

Oikeusvaltioperiaatetta koskevan vuoropuhelun seuraava arviointi osuisi näin ollen todennäköisesti Suomen seuraavalle EU-puheenjohtajakaudelle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asian käsittely perustuu keskeisesti SEU 2 artiklaan, jossa määrätään unionin arvoista sekä SEU 7 artiklaan, jossa määrätään menettelyistä arvojen turvaamiseksi.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti pitää tarpeellisena vahvistaa unionin arvojen toteutumista ja tämän seurantaa jäsenvaltioissa. Se on hyväksynyt 25.10.2016 päätöslauselman suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta (2015/2254(INL)).

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 11.11.2016.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.11.2016.

E 66/2013 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Oikeusvaltioperiaate ja perusoikeuksien kunnioittaminen ovat Suomen valtiosäännön keskeisiä periaatteita, joihin Suomi on sitoutunut myös Euroopan unionin jäsenenä sekä osana kansainvälisiä sopimusvelvoitteitaan.

Oikeusvaltioperiaate ja perusoikeudet on vahvistettu perustuslaissa. Niistä säätäminen kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 1 ja 2 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomi lähetti yhdessä Alankomaiden, Saksan ja Tanskan ulkoministereiden kanssa keväällä 2013 komission puheenjohtajalle kirjeen, jossa jäsenvaltiot katsoivat, että unionin tulisi ryhtyä toimiin oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi jäsenvaltioissa.

Useat jäsenmaat ovat sittemmin aktivoituneet oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen parantamiseen liittyvässä keskustelussa. Italia järjesti aiheesta like minded -kokouksen 3.10.2016, johon osallistuivat Suomen lisäksi Alankomaat, Belgia, Irlanti, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Tanska (yhteensä 13 jäsenvaltiota) sekä Slovakia puheenjohtajamaan roolissa. Kokoukseen osallistuneet maat ovat toimittaneet pj-maalle yhteisen non paperin oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen varmistamisesta EU:ssa.

Komissio antoi keväällä 2014 tiedonannon, jossa se esitteli toimintakehyksensä oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi. Komission toimintakehyksellä pyritään puuttumaan konkreettisiin tilanteisiin, joissa on olemassa vakava uhka oikeusvaltioperiaatteen toteutumiselle. Toimintakehyksessä neuvostolla on parlamentin ohella vain tiedonsaantirooli. Toimintakehystä on sovellettu vuonna 2016 ensimmäisen kerran.

Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiassa 2016 (15.3.2016) nostetaan oikeusvaltioperiaate esille osana yhteisten arvojen kunnioittamista. EU-vaikuttamisstrategiassa muun muassa viitataan hallitusohjelmaan, jossa todetaan EU:n tärkeimmäksi tehtäväksi rauhan, turvallisuuden, vaurauden ja oikeusvaltion turvaaminen maanosassamme.

Asiakirjat

13562/16 neuvoston keskusteluasiakirja
13230/1/16 + ADD1 jäsenvaltioiden vastaukset puheenjohtajan kyselyyn

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tia Möller, VNEUS, tia-maaret.moller@vnk.fi, 0295 160 235
Päivi Pietarinen, VNEUS, paivi.pietarinen@vnk.fi, 0295 160 354
Heidi Kaila, VNEUS, heidi.kaila@vnk.fi, 0295 160 313
Tanja Leikas-Bottà, tanja.leikas-botta@formin.fi, 0295 351 839
Sonya Walkila, OM, sonya.walkila@om.fi, 0295 150 201
Yrsa Nyman, OM, yrsa.nyman@om.fi, 0295 150 293
Tapio Puurunen, SM, tapio.puurunen@intermin.fi, 0295 488 254

EUTORI-tunnus

EU/2014/0799

Liitteet

Viite

Valtioneuvoston kanslia		PERUSMUISTIO	VNEUS2016-00690
VNEUS	Pautola-Mol Niina(VNK)	09.11.2016	

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 15.-16.11.2016; Eurooppalainen ohjausjakso

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Yleisten asioiden neuvostossa 15.-16.11. kuullaan puheenjohtajan esitys talouspolitiikan EU-ohjausjakson 2017 keskeisimmistä vaiheista.

Komissio julkaisee marraskuussa vuoden 2017 kasvukertomuksen sekä tiekartan vuoden 2017 ohjausjakson toteuttamiseen. Kasvuselvityksen julkaiseminen käynnistää vuoden 2017 eurooppalaisen ohjausjakson.

Kasvuselvityksen yhteydessä julkaistaan varoitusmekanismista laadittu kertomus koskien makrotalouden epätasapainojen menettelyjä.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi puheenjohtajan esityksen talouspolitiikan EU-ohjausjakson 2017 keskeisimmistä vaiheista.

Suomi tukee eurooppalaisen ohjausjakson kehittämistä. Vaikka ohjausjakso on kehittynyt aiemmista vuosista, on siinä vielä parannettavaa. Maakohtaisten suositusten toimeenpanon parantaminen edellyttää jäsenmaiden omistajuuden kasvattamista, minkä tulisi olla kantava teema ohjausjaksoa kehitettäessä. Maakohtaiset suositukset tulisi myös kohdistaa keskeisiin taloudellisiin haasteisiin ja uudistuksiin. Niiden merkitys tulisi perustella jäsenvaltioille hyvin, sillä tämä on keskeistä omistajuuden kannalta.

Suomen lähtökohtana on, että jokainen jäsenvaltio kantaa vastuun omasta talouspolitiikastaan ja vastaa itse veloistaan. Suomi pitää tervetulleena komission pyrkimyksiä yksinkertaistaa finanssipolitiikan kehikkoa ja parantaa sen läpinäkyvyyttä.

Pääasiallinen sisältö

Yleisten asioiden neuvostossa 15.-16.11. kuullaan puheenjohtajan esitys talouspolitiikan EU-ohjausjakson 2017 keskeisimmistä vaiheista.

EU:n perussopimuksen mukaan jäsenmaat pitävät talouspolitiikkaansa ja työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja ovat sitoutuneet ottamaan niille annetun ohjauksen asianmukaisesti huomioon talous-, työllisyys- ja budjettipolitiikkansa kehittämisessä ennen keskeisten päätösten tekemistä seuraavien vuosien kansallisista talousarvioistaan.

Komissio julkaisee marraskuussa vuotuisen kasvuselvityksen, joka käynnistää seuraavan vuoden ohjausjakson. Vuotuisen kasvuselvityksen **tarkoituksena** on ohjata keskustelua EU:n tasolla sovittavista yleisistä ensisijaisista tavoitteista ja toimia pohjana myös kansallisille talous- ja budjettipoliittisille päätöksille.

Vuotuisessa kasvuselvityksessä 2017 esitetään EU:n talouden painopisteet tulevaksi vuodeksi Eurooppa-neuvostossa sovitun strategisen ohjelman, komission suuntaviivojen ja komission puheenjohtaja Junckerin unionin tilasta 14. syyskuuta 2016 pitämässä puheessa esitettyjen painopisteiden pohjalta.

Komissio ja jäsenmaat ovat lisänneet yhteistyötään viime vuosina. Komissio on ilmoittanut jatkavansa tiivistä vuoropuhelua ja syventävänsä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa koko vuoden 2017 EU-ohjausjakson ajan. Joulukuussa käydään ensimmäinen kierros kahdenvälisiä kokouksia jäsenvaltioiden kanssa. Tähän vuoropuheluun oman panoksensa antavat painopisteet, jotka esitetään vuoden 2017 vuotuisessa kasvuselvityksessä ja euroaluetta koskevissa suosituksissa.

Helmikuussa komissio julkaisee jäsenvaltioista maaraportit, jonka jälkeen komissio jatkaa keskustelua jäsenvaltioiden kanssa. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus antaa palautetta komission analyysistä kahdenvälisten kokousten toisella kierroksella sekä kansallisissa uudistusohjelmissa ja vakaus- ja lähentymisohjelmissa, jotka jäsenmaat toimittavat komissiolle huhtikuussa.

Euromaat kuvaavat julkisen talouden kehityksen vakausohjelmissa ja muut EU-maat lähentymisohjelmissa. Kaikki maat antavat kansallisen Eurooppa 2020-ohjelman, joissa raportoidaan etenemisestä Eurooppa 2020 strategian perusteella asetettujen kansallisten tavoitteiden ja maalle annettujen suositusten saavuttamisesta. Näissä ohjelmissa tulisi vastata komission maaraportteihin ja esittää tulevaisuuteen suuntautuvia toimintapoliittisia aloitteita.

Komissio arvioi kansallisten ohjelmien perusteella jäsenmaiden julkisen talouden vakautta ja kestävyyttä sekä talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Komissio ehdottaa maakohtaisia suosituksia, jotka käsitellään talous- ja rahoituskomiteassa sekä talous- ja työllisyyskomiteoissa ottaen huomioon sosiaalisen suojelun komitean esittämät kannanotot. TSTK-neuvosto käsittelee työllisyyssuosituksia. Ecofin- neuvosto hyväksyy suositukset ja Eurooppa- neuvosto vahvistaa ne.

Kansallinen valmistelu

EU-ministeriövaliokunta 11.11.2016

Eduskuntakäsittely:

SuV 11.11.2016

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

-

Taloudelliset vaikutukset:

-

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Suomea koskevat maakohtaiset suositukset vuodelle 2016 ovat:

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 0,6 prosenttia vuonna 2017; käyttää mahdollisia satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; varmistaa, että hallintouudistus, jolla pyritään parantamaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuutta, hyväksytään ja toteutetaan oikea-aikaisesti;
2. varmistaa työmarkkinaosapuolten roolia kunnioittaen, että palkanmuodostusjärjestelmä lisää paikallista sopimista ja poistaa jäykkyyksiä ja edistää näin kilpailukykyä ja vientiteollisuusvetoisempaa lähestymistapaa; lisää kannustimia työn vastaanottamiseen ja varmistaa, että käytössä on kohdennettuja ja riittäviä aktiivisia työmarkkinatoimenpiteitä, myös maahanmuuttajataustaisille ihmisille; toteuttaa toimenpiteitä, joilla vähennetään alueellista ja osaamiseen liittyvää kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta;
3. jatkaa toimia, joilla lisätään kilpailua palvelualoilla, vähittäiskauppa mukaan lukien; edistää yrittäjyyttä ja investointeja muun muassa vähentämällä hallinnollista ja sääntelyyn liittyvää rasitetta, jotta voidaan tukea korkean arvonlisäyksen tuotannon kasvua.

Asiakirjat

Käsittelyn pohjana olevien asiakirjojen viitetiedot, joita voidaan tarvittaessa yksilöidä lisätiedoilla, kuten komission tiedonanto tai puheenjohtajamaan raportti. □□□□

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laatijan ja muiden käsittelyyn osallistuneiden virkamiesten nimet ja organisaatiot, sähköpostiosoitteet ja GSM-numerot□

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia

Yleisten asioiden neuvosto 16.11.2016; Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annetun yleisasetuksen muuttaminen

Kokous

Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission tiedonanto monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinniksi ”Tuloksiin keskittyvä EU:n talousarvio” (COM(2016) 603 final) julkaistiin 14.9.2016.

Tiedonantoon liittyy joukko lainsäädäntöehdotuksia mukaan lukien ehdotus varainhoitoasetuksen ja asiaa koskevien perussäädösten yksinkertaistamiseksi (COM (2016) 605 final).

Yleisten asioiden neuvoston kokouksessa 16.11.2016 annetaan tilannekatsaus niistä esityksistä, jotka koskevat Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annetun yleisasetuksen ((EU) N:o 1303/2013, ns. ERI-yleisasetus) muuttamista.

Komission tavoiteaikataulun mukaan muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1.1.2018.

Suomen kanta

Otetaan puheenjohtajan selvitys tiedoksi.

Suomen yksityiskohtaiset kannat Euroopan rakenne- ja investointirahastoja koskevista esityksistä ERI-yleisasetuksen osalta on selostettu E-kirjeessä E 103/2016 vp. Asiasta on tarkoitus antaa myöhemmin U-kirje.

Komission esityksissä ei ole toistaiseksi havaittu merkittäviä ongelmia Suomen kannalta.

Pääasiallinen sisältö

Monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointiin/tarkistukseen liittyy keskeisesti komission ehdotus varainhoitosääntöjen yksinkertaistamisesta.

Tarkoituksena on tehdä yhdessä säädöksessä yleisten varainhoitosääntöjen kunnianhimoinen tarkistus sekä vastaavat muutokset myös monivuotisia ohjelmia

koskevissa 15 muussa säädöksessä vahvistettuihin alakohtaisiin varainhoitosääntöihin. Sisällyttämällä alakohtaiset muutokset yhteen lainsäädäntöehdotukseen pyritään varmistamaan toiminnan johdonmukaisuus ja tehokas hyväksymisprosessi.

Lainsäädäntöehdotuksilla tavoitellaan mm. EU-budjetin suuntaamista uusiin haasteisiin (maahanmuutto), joustavuuden lisäämistä sekä sääntöjen yksinkertaistamista ja keskittymistä tuloksiin.

Rakennetoimien työryhmässä käsiteltävät ehdotukset on jaoteltu neljään osa-alueeseen:

1. Yksinkertaistaminen tuensaajille,
2. Rahoitusvälineet,
3. Muut säännökset ja
4. Yhteydet varainhoitoasetukseen.

Näistä neljännen kokonaisuuden käsittely on tarkoitus aloittaa vasta Maltan puheenjohtajuuskaudella vuonna 2017.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 177 artikla, tavallinen lainsäätämisjärjestys (määräenemmistöpäätös).

Käsittely Euroopan parlamentissa

Valmisteluvaiheessa, esittelijöitä ollaan nimeämässä.

Kansallinen valmistelu

EU-asioiden komitean alue- ja rakennepolitiikkajaoston laaja kokoonpano 31.10.2016.
EU-ministerivaliokunta 11.11.2016

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.11.2016.

Taloudelliset vaikutukset

Ei välittömiä taloudellisia vaikutuksia kansalliseen tai EU:n talousarvioon.

Kokouksessa käsiteltävä komission ehdotus ei koske EU:n budjetin maksu- tai sitoumusmäärärahoja eikä EU:n monivuotista rahoituskehystä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission tiedonannossa käsiteltyjä lainsäädäntöehdotuksia käsitellään omina kokonaisuuksinaan myöhemmin laadittavissa U-kirjelmissä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kaisa-Leena Lintilä (TEM) etunimi.sukunimi@tem.fi +358 29 50 64935
Eliisa Hujala (TEM) etunimi.sukunimi@tem.fi + 358 40 861 7181

EUTORI-tunnus

EU/2016/1486

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö PERUSMUISTIO TEM2016-00464

ALUE Hujala Eliisa(TEM) 24.10.2016

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 16.11.2016; Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tulokset ja uudet elementit

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 15.11.2016 - 16.11.2016

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Keskustellaan koheesiopolitiikan ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuloksista 2007 – 2013 ja toteutetuista uudistuksista 2014 – 2020.

Tarkoituksena on hyväksyä rakennetoimien työryhmässä valmistellut päätelmät.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.

Suomi tukee komission EU:n monivuotisen rahoituskehyksen välitarkastelusta 14.9.2016 antamassa tiedonannossa esitettyjä keskeisiä prioriteettialoja. On selvää, että muuttoliike ja pakolaiskriisi asettavat Euroopan unionille ja jäsenvaltioille suuria haasteita, joihin vastaaminen edellyttää määrätietoisia, vaikuttavia ja tehokkaasti toimeenpantavia EU-tason toimia kaikilla politiikkasektoreilla. Suomi voi tukea komission välitarkastelupaketin yhteydessä antamia esityksiä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuen suuntaamista maahanmuuttoon liittyvien kysymysten hoitoon. Suomi katsoo, että tulevaisuudessa kotouttaminen sekä muuttoliikkeen synnyttämät haasteet tulee huomioida nykyistä paremmin varojen kohdentamista koskevissa päätöksissä.

Suomi katsoo, että rahoitusta on voitava tarvittaessa uudelleensuunnata ohjelmakauden aikana uusiin haasteisiin vastaamiseksi, liittyivät ne Euroopan laajuisiin ongelmiin, rakennemuutokseen taikka muihin, kuten esimerkiksi alueellisiin erityishaasteisiin. Suomi tukee alueellisiin vahvuuksiin perustuvan älykkään erikoistumisen toimintatavan hyödyntämistä politiikan tuloksellisuuden lisäämiseksi myös tulevaisuudessa. Politiikan aiempaa tiiviimpi yhteys EU:n talouden ohjausjaksoon varmistaa osaltaan, että EU-rahoitusta tuetaan terveen talouspolitiikan avulla ja EU:n rahoituksella on mahdollisimman paljon vaikuttavuutta ja lisäarvoa kansallisiin toimiin verrattuna. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti on huolehdittava, että Suomen nettomaksuosuus on kohtuullinen ja oikeudenmukainen. EU-rahoituksen tulee jatkossakin täydentää, ei korvata, kansallista rahoitusta.

Suomen mukaan yhtä tärkeää on panostaminen rahastojen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti kasvun, työllisyyden ja investointien lisäämiseen Euroopassa. Tässä yhteydessä tulee arvioida yksityiskohtaisesti Eurooppa 2020 – strategian tähänastiset tulokset, kehittämishaasteet ja muutostarpeet. EU:n rahoituskehyksen painopistettä on siirrettävä asteittain vahvemmin tukemaan talouskasvua, työllisyyttä ja osaamista. Tulevissa kehysratkaisuissa EU-maiden erilaisuus ja alueiden erilaiset kehityshaasteet ja –potentiaali tulee huomioida reilulla tavalla. Suomen syrjäinen sijainti ja harva asutus on otettava huomioon koheesiopolitiikassa. Suomen kannalta on tärkeää pitää mukana myös muut erityiskysymykset, kuten Itämeri, arktisuus ja Venäjän raja-alue.

EU-sääntelyn toimivuuden ja laadun parantaminen on Suomen EU-politiikan avaintavoite. Sääntelyn sujuvoittaminen, normien purku ja tarpeettoman hallintobyrokratian karsiminen tukee kasvupolitiikkaa parantamalla yrittäjyyden edellytyksiä ja edistämällä uusien työpaikkojen syntymistä. Suomi katsoo, ettei kesken ohjelmakauden tule lähteä avaamaan sovittua sääntelypakettia kokonaisuutena. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on edelleen olennaista keskittyä ensisijaisesti talouskasvua toteuttavan tulosperusteisen politiikan nopeaan toteuttamiseen.

Suomi haluaa kuitenkin korostaa, että yksinkertaistaminen ja joustavuus eivät edisty pelkillä yksittäisillä säädösmuutoksilla. Tarvitaan kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa. Säännösten yksinkertaistaminen ja joustavuuden lisääminen riippuvat kaikista tekijöistä ja toimijoista (kuten komission rakenteista, komission ja jäsenvaltioiden suhteesta, ohjelmien ja hallinnon tasoista, tilintarkastus- ja valvontamenettelyistä sekä tukien hakumenettelyjen selkeydestä). Painopisteen tulisi olla jo 2020+ kauden uudistusten valmistelussa.

Suomi kannattaa laajempia uudistuksia vuoden 2020 jälkeen käynnistyvälle kaudelle, jotta eri politiikkalohkot, etenkin koheesiopolitiikka, ottaisivat paremmin huomioon niiden jäsenvaltioiden edun, jotka saavat suhteellisesti vähän tukea EU:n budjetista. Suomi on katsonut, että tarkemmat politiikkatavoitteiden toimeenpanoa koskevat velvoitteet eri jäsenvaltioissa tulisi mitoittaa riskiperusteisesti ottaen huomioon maan käytettävissä oleva EU-varojen määrä ja muut jäsenvaltioiden erityisolosuhteet.

Komissiolta odotetaan ensi vuonna muutosesityksiä, joilla luottamusta lisättäisiin myös jäsenvaltioiden järjestelmien toimivuuteen, jolloin sääntely mahdollistaisi kustannustehokkaammat tavat toteuttaa politiikkaa eri maissa. Jos hallintoon halutaan todellista yksinkertaistamista, tulisi uudistusten periaatteet kirjata jo varainhoitoasetuksen säännöksiin jaetun hallinnoinnin ohjelmiin sovellettavista järjestelyistä komission ja jäsenvaltioiden välillä. Tässä yhteydessä olisi hyödyllistä arvioida jaetun hallinnon EU-rahastojen sääntelyn yhdenmukaistamista.

Pääasiallinen sisältö

Kysymykset neuvostolle:

1) Onko nykyinen koheesiopolitiikka onnistunut luomaan oikeanlaisen tasapainon eri politiikkatavoitteiden välille, kuten uusien työpaikkojen ja kasvun luominen, rakennemuutosten aikaansaaminen ja räätälöityjen ratkaisujen tarjoaminen kansallisiin ja alueellisiin erityishaasteisiin, ja tarjoaako politiikka riittävät välineet näiden tavoitteiden tehokkaaseen saavuttamiseen?

2) Miten voidaan varmistaa EU:n koheesiopolitiikan tulosten tiedostaminen ja näkyvyys kansalaisille ja päätöksentekijöille?

Neuvosto päivittää päätelmissä näkemystä koheesiopolitiikan ja yleisemmin Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) päättyneen ohjelmakauden tuloksista ja nykyiselle kaudelle tehdyistä uudistuksista. Lisäksi pohditaan askelmerkkejä tulevaan.

Koheesiopolitiikka on merkittävin EU:n käytössä oleva väline, jolla toteutetaan Eurooppa 2020 –strategiaa. Euroopan rakenne- ja investointirahastojen lisäarvo syntyy tästä sekä alueellisesti räätälöidyistä toimista, joilla toteutetaan rakenneuudistuksia ja EU:n poliittisia prioriteetteja säädetyn toimintamallin mukaisesti (komission ja jäsenvaltioiden kesken jaettu hallinto, kumppanuus, tutkittuun tietoon ja tuloksellisuuteen perustuvat toimet).

Ohjelmakauden 2007 – 2013 arvioinnit

Päätelmissä todetaan Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston toimien keskeiset tulokset, kuten:

- 270 miljardin euron panostuksella tuotettiin 1 000 miljardin investoinnit jäsenvaltioissa;
- Samalla synnytettiin lähes miljoona uutta työpaikkaa eli 1/3 EU:n nettotyöpaikoista tarkastelujaksolla.

Vaikka Euroopan sosiaalirahaston arviointia ei ole vielä käytettävissä ohjelmakaudelta 2007 – 2013, muodostavat nämä rahastot tarkimmin evaluoidun politiikan EU:ssa ja voivat siten toimia esimerkkinä muille sektoreille.

Ohjelmakauden 2014 – 2020 uudet elementit

Päätelmissä kerrataan mitä tehokkuutta, tuloksellisuutta ja lisäarvoa parantavia uudistuksia on otettu käyttöön käynnissä olevalle ohjelmakaudelle (mm. suorituskehys, varojen keskittäminen, ennakkoehdot ja sidonta EU:n talouden ohjausjaksoon, hallinto- ja valvontasääntöjen uudistukset).

Ohjelmakauden käynnistymisen viivästyminen on kuitenkin aiheuttanut viivettä tuloksellisuutta parantavien elementtien toimivuuden arvioinnissa. Ohjelmien toimeenpanoa kehotetaan jouduttamaan ja arvioidaan, että kitkasta huolimatta tulevat ohjelmat ovat lopulta laadukkaampia ja tehokkaampia kuin edeltäjänsä.

Päätelmissä viitataan myös nuorisotyöttömyysaloitteeseen Euroopan sosiaalirahaston perinteisiä tukimuotoja täydentävänä tapana kohdentaa tukea työttömille nuorille sekä komission asiasta ja nuorisotakuusta antamaan kertomukseen.

Ohjelmakauden 2021+ suunnittelu

Päätelmissä korostetaan yksinkertaistamien tarvetta kaikilla lainsäädännön, toimeenpanon ja valvonnan sekä tarkastuksen tasoilla sekä edellytetään luottamuksen lisäämistä jaetun hallinnon toimijoiden kesken. Yksinkertaistamisen tulisi johtaa parempaan ymmärrettävyyteen kansalaisille, yrityksille ja hallinnolle rahastojen toiminnasta ja siitä, miten tukea voidaan hakea. Samalla tarkastusten tulisi tähdätä varhaiseen puuttumiseen ja virheiden ennaltaehkäisyyn.

Päätelmissä neuvosto korostaa sitoutuneisuuttaan varainhoitoasetuksen yhteydessä annettujen rahastojen sääntelyuudistusten nopeaan toteutukseen ja odottaa komission perustaman korkean tason yksinkertaistamistyöryhmän työn tuloksia tulevista suosituksista.

Lisäksi päätelmissä suositellaan tutkimaan erilaisia vaihtoehtoja tulevaisuuden sääntelystä, ilman että sidotaan vielä millään tavalla päätöksentekoa tulevista uudistuksista.

Päätelmissä korostetaan yleisten asioiden neuvoston roolia ERI-rahastojen tulevaisuudesta neuvoteltaessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-asioiden komitean alue- ja rakennepolitiikkajaosto (EU4) 31.10.2016
EU-ministerivaliokunta 11.11.2016

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 11.11.2016

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat 13931/16 neuvoston päätelmät (Coreper II 9.11.2016)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kaisa-Leena Lintilä (TEM) kaisa-leena@lintilä@tem.fi, +358 29 50 64935
Eliisa Hujala (TEM) eliisa.hujala@tem.fi +358 40 861 7181.

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	YAN Yleisten asioiden neuvosto
Hoitaa	**VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VTV, YM